

DUYSE, Prudens van (Dendermonde 17 september 1804 – Gent 13 november 1859). Vader van Florimond van Duyse.

Studeerde na huisonderwijs van zijn vader, een dokter, en middelbaar onderwijs aan het college in

Een declamerende Prudens van Duyse. Als orangist kwam hij uit de Belgische Revolutie. Ook daarna propageerde hij via zijn talrijke gedichten de Vlaams-Nederlandse culturele eenheid. (AMVC)

zijn geboortestad filosofie te Leuven en Gent. In 1830 week Van Duyse als orangist uit naar het Noorden, waar hij in 1831 meewerkte aan een bundel *Krijgsgeschal en volksgezang en Gedichten* (1831) met een anti-Belgische voorrede publiceerde (orangisme).

Bij zijn terugkeer promoveerde hij tot doctor in de rechten te Gent (1832) en werd (uit gezondheids- of politieke overwegingen?) een tijd geïnterneerd in een Gentse inrichting voor zenuwzieken. Van Duyse was leraar aan het atheneum te Gent (1836-1838) en stadsarchivaris (van 1838 af). Sedert 1839 fungeerde hij als secretaris van de Société royale des beaux-arts et de littérature de Gand. Na zijn overlijden werd hij begraven op het Campo Santo te Sint-Amandsberg.

Als dichter heeft Van Duyse een buitengewoon omvangrijk oeuvre nagelaten in de meest uiteenlopende genres, ook in het Latijn en het Frans. Veel hiervan stijgt niet boven het peil van gelegenheidspoëzie uit: feestgroeten, huwelijkszangen, jubelkransen, hymnen, puntdichten, grafhuldes en vertalingen getuigen weliswaar van een buitengewoon talent voor versificatie en een ruime belesenheid, maar tevens van een tekort aan diepgang. Beter geslaagd zijn zijn lyrische gedichten (*Natalia*, 1842) en zijn liederen voor kinderen, die vaak getuigen van een waarachtig dichterlijk talent en een hoog esthetisch peil. Zijn overvloedige productie heeft ten onrechte zijn faam geschaad.

Enkele voor de V.B. belangrijke gedichten kwamen tot stand tijdens wedstrijden van rederijkerskamers, waar Van Duyse principieel steeds aan deelnam en waarin hij meestal de bekroning in de wacht sleepte. Zo werd hij reeds in 1825 te Brugge bekroond voor het *Tafereel van den heldenmoed der Vlamingen tegen de Franschen onder het bestuur van graaf Gwijde van Dampierre*, en in 1829 door Concordia te Brussel voor een *Lofdicht op de Nederlandsche Taal*. In datzelfde jaar verscheen nog een uitvoerige epische persiflage in vier zangen, getiteld *Wanorde en Omwenteling op den Vlaamschen Zangberg*, waarin hij nieuwe literaire ideeën verdedigde. Na de revolutie publiceerde hij, behalve de reeds gesignaleerde *Gedichten* (1831), vele gedichten ter verdediging van de cultuureenheid tussen Noord en Zuid, tot stimulering van het Vlaamse taal- en volksbewustzijn of ter verheerlijking van helden uit het roemrijke verleden. Zo bijvoorbeeld zijn *Vaderlandsche Poëzy* (1840), met een merkwaardige voorrede waarin hij zijn opvattingen uiteenzette, en een gedicht over *De dood van Egmont*, zijn lievelingsheld. Deze gedichten, zoals ook de volgende, getuigen van een vaak verwarrend geformuleerde, maar echte en zuivere Vlaamse overtuiging. Daarbij voelde hij zich nog tot 1839 orangist en Nederlander; rond 1845-1847 maakte hij in het kader van het *Vlaamsch-Duitsch Zangverbond*, waarvan hij de promotor was, een tijd van germanofilie door; achteraf schijnt

hij zich van een daadwerkelijke bemoeienis met de actuele politiek te hebben gedistantieerd. Als essayist en publicist werkte hij mee aan Gentse bladen als de *Gazette van Gent* en *Den Vaderlander*, en aan vrijwel alle Vlaamse en Nederlandse tijdschriften van zijn tijd.

In januari 1836 hielp hij de pas opgerichte Gentse Maetschappij van Vlaemsche Letteroefening aan haar kenspreuk: "De Tael is gan(t)sch het Volk"; van deze vereniging zou hij weldra een ijverig lid worden. Als polemist en publicist nam hij actief deel aan het invoeren van de commissiespelling (1839-1842); bij de stichting werd hij lid van het Vlaemsch Gezelschap (1846) en redacteur van *De Eendragt* (1846). Hij richtte mee het Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres (1849) op en was er een van de meest gevierde sprekers.

De betekenis van zijn eigen en zijn vertaalwerk voor het toneel is eerder secundair. Meer belang heeft zijn ontdekking van *Hippoliet van Peene*, die hij ook stimuleerde, en zijn studie over *De invloed des toneels op de volksbeschaving* (1838).

Literair-historisch belang hebben onder meer: *Verhandeling over den Nederlandschen versbouw* (1854); *Nalatenschap van J.F. Willems. Dicht- en Tooneelstukken* (1856); de postuum gepubliceerde *Verhandeling over den drievoudigen invloed der rederijderskameren, voorafgegaan door een overzicht harer geschiedenis* (1861); *Cats' invloed op de Vlaemsche Letterkunde* (1861); *De Rederijderskamers in Nederland. Hun invloed op letterkundig, politiek en zedelijk gebied* (1900-1902). Na zijn dood verzorgde zijn zoon nog tien delen *Nagelaten gedichten* (1882-1885).

LITERATUUR: P. Sterkens-Cicters, *Prudens van Duyse*, 1942; – J. Decavele, 'Prudens van Duyse', in *Twintig Eeuwen Vlaanderen*, XIII, 1976; – S. Bracke, 'Duyse, Prudens van', in *NBW*, VIII, 1979; – J. Decavele en A. Deprez (e.a.), 'Prudens van Duyse', in *Brochures Marnixring Dendermonde*, 1988; – A. Stroobants, *Prudens van Duyse*, 1993.

ADA DEPREZ*